

Obr. 1. Situace pramene minerální vody u Chotyně.

bývalého prameniště rybníčka. Podzemní voda vyvěrá ze silně kataklasticky postiženého a zbrdličnatého závidowského granodioritu. Pramen má značnou vydatnost – několik l.s^{-1} . V letech 1890–1926 zde stávaly malé lázně.

Dle chemické analýzy Akreditovaných laboratoří ČGÚ (odběr z prameniště jímky 5. 8. 1998) má pramen slabě kyselou vodu ($\text{pH } 6,0$) s nízkou celkovou mineralizací ($0,16 \text{ g.l}^{-1}$; $1,8 \text{ mmol.l}^{-1}$), ale s velmi vysokým obsahem rozpuštěného SiO_2 ($72,8 \text{ mg.l}^{-1}$; $1,21 \text{ mmol.l}^{-1}$) a železa

($\text{Fe}^{2+} 17,7 \text{ mg.l}^{-1}$; $0,32 \text{ mmol.l}^{-1}$). Obsah železa přesahuje kritéria pro minerální vody uvedené v ČSN 86 8000 Přírodní léčivé vody a přírodní minerální vody stolní (10 mg.l^{-1} Fe^{2+}). Chemický typ vyvěrající podzemní vody je naprosto neobvyklý: $\text{SiO}_2\text{-FeCaMg-SO}_4\text{HCO}_3$, přičemž křemičitá složka (udávaná jako SiO_2) tvoří v molárních koncentracích dvě třetiny celkové mineralizace. Takto vysoké koncentrace SiO_2 lze najít v některých termálních minerálních pramenech (např. Karlovarské Vřídlo), nebo v kyselkách s celkovou mineralizací přes 1 g.l^{-1} (Františkovy Lázně), nikoli však v nízce mineralizované (prosté) studené podzemní vodě.

Podle ČSN 86 8000 se dá tato voda nazvat jako „prostá železnatá voda se zvýšeným obsahem kyseliny křemičité“.

Závěrem lze shrnout, že na prameni železnaté (železité) křemičité minerální vody u Chotyně je pozoruhodných několik skutečností:

1. extrémní chemický typ
2. jeho výskyt se nachází mimo jakoukoli oblast vývěrů minerálních vod (nejblížší kyselky ve Vratislavicích a Libverdě jsou zcela odlišného typu)
3. pramen nevyvěrá na žádné dosud známé tektonické linii (jak bývá u minerálních vod pravidlem).

Objasnění původu a charakteru této minerální vody by si zasloužilo podrobnější výzkum.

Literatura

- BURDA, J. (1998): Soubor geologických a účelových map přírodních zdrojů – Hydrogeologická mapa ČR 1 : 50 000 list 03-13 Hrádek n. N. – Čes. geol. úst. Praha.
KAČURA, G. (1980): Minerální vody Severočeského kraje. – Ústř. úst. geol. Praha.
SINE (1990): Základní vodohospodářská mapa ČR 1 : 50 000 list 03-13 Hrádek nad Nisou. – Výzk. úst. vodohosp. Praha.

NÁLEZY REDEPONOVANÝCH SPODNOBADENSKÝCH SEDIMENTŮ U TROUBSKA

Finds of re-deposited Lower Badenian sediments in Troubsko-area

KAREL DIVIŠ¹ - CTIRAD SVITÁK²

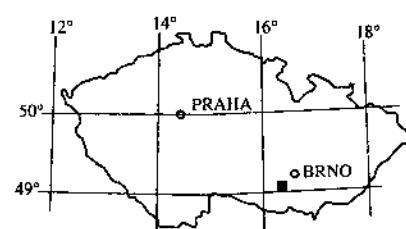
¹Antonínská 4, 602 00 Brno

²Přečečtělova 2240, 155 00 Praha

(24-34 Ivančice)

Key words: Lower Badenian, Microbiostratigraphy, Foraminifera, Moravia

Spodnobadenské sedimenty jsou na území listu mapy 1 : 25 000 24-342 Brno-jih značně rozšířeny (PÁLENSKÝ 1990, PÁLENSKÝ - BRZOBOHATÝ 1993). V okolí Troubska jsou však známy téměř výhradně pouze z vrtů (BÓDAY 1965, VACHOVÁ 1974). Na povrch vycházejí pouze na bázi profilů v zářezu železniční tratě asi 240 metrů sv. od železniční

zastávky Troubsko (PÁLENSKÝ 1990). V uplynulém roce byly krátkodobě odkryty v několika stavebních výkopech na lokalitě Troubsko – Za kostelem. Výsledky studia dvou těchto odkryvů uvádíme níže.

POPIS ODKRYVŮ A ZJIŠTĚNÉ MIKROFAUNY

Odkryv 1: Uvedený profil byl odkryt v zadní stěně přibližně 3 m hlubokého výkopu pro septik u domu situovaného poblíž odbočky Luční ulice od silnice, spojující železniční zastávku Troubsko se stejnojmennou osadou. Na jeho bázi byly zastiženy zelenavé nepísčité jíly, obsahující bohaté mikropaleontologické společenstvo. V něm byly vedle převažujících foraminifer zjištěny také schránky ostrakodů a ojedinělé žraločí zuby. Z foraminifer byly zjištěny mimo jiné tyto druhy: *Orbulina suturalis* Brönniman, *Globigerina* cf. *tarchanensis* Subb. et Chutz., *Globigerina bulloides* Orb., *Globorotalia bykovae bykovae* (Aisenst.), *Uvigerina macrocarinata* Papp et Turn., *Uvigerina grilli* Schmidt, *Bolivina dilatata dilatata* Reuss, *Stelostomella adolphina* (Orb.), *Spiroplectammina carinata* (Orb.), *Heterolepa dutemplei* (Orb.), *Spirosigmoilina tenuis* (Czjz.), *Bolivina dilatata dilatata* Reuss, *Vaginulina legumen* L., *Marginulina hirsuta* Orb., *Planularia* cf. *auris* (Sold.), *Lenticulina* cf. *calcar* (Linnaeus), *Cibicides lobatus lobatus* (Walker et Jacob), *Plectofrondicularia* sp.. Ojediněle byly zjištěny zuby žraloků. Rozdíl mezi oběma společenstvy je především v četnosti zastoupení jednotlivých druhů foraminifer a ostrakodů, a také podílu anorganické frakce na celkovém objemu výplavu.

Ve výplavu z čokoládově zbarvených jílů byly zjištěny pouze schránky pravděpodobně kvartérních gastropodů a ojedinělé úlomky misek bivalví.

V ostatních, námi monitorovaných, stavebních výkopech podél ulic Luční, Letní a Jarní na lokalitě Troubsko – Za kostelem byl zastižen pouze stropní, čokoládově zbarvený, hlinito-jílovitý sediment a podložní spraš (místy uzavírající pohřbený půdní horizont). Ve výplavech ze vzorků této spraše byly zjištěny pouze schránky gastropodů, obdobně jako v předešlých vzorcích.

ZÁVĚR

Studium uvedených odkryvů poskytlo řadu údajů o výskytu redepovaných spodnobadenských sedimentů v okolí Troubska. Nález útržků zelených písčitých jílů ve spraší (?) v odkryvu č. 2 považujeme, vedle nálezu spodnobadenských písčitých jílů u Omic (DIVIŠ - SVITÁK 1998), za další doklad toho, že sedimentace jílovitých, respektive jílovito-písčitých spodnobadenských sedimentů měla v této oblasti pravděpodobně větší rozsah, než se doposud předpokláдалo.

Nálezy závalků zeleného jílu s bohatou spodnobadenskou mikrofaunou ve spodní části polohy spraše v odkryvu č. 1, a také jednotlivých schránek foraminifer ve spraší mezi těmito závalky, svědčí o tom, že vznik sprašové vrstvy byl v této oblasti v počáteční fázi doprovázen rozmyvem stropních partií autochtonní polohy spodnobadenských nepísčitých téglů.

Literatura

- BÓDAY, O. (1965): Brno-jih-terciér. Lokalita Troubsko. Zpráva o výsledcích hydrogeologického průzkumu. – MS Geofond.
- DIVIŠ, K. - SVITÁK, C. (1998): Nálezy neogenních sedimentů u Omic. – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1997, 64. Praha.
- PÁLENSKÝ, P. (1990): Základní geologická mapa 1 : 25 000 24-342 Brno-jih s vysvětlivkami. – MS Čes. geol. úst. Praha.
- PÁLENSKÝ, P. - BRZOBHATÝ, R. (1993): Neogen jihozápadního okolí Brna. – Zpr. geol. Výzk. v Roce 1991, 110-112. Praha.
- VACHOVÁ, A. (1974): Troubsko – ověření a vybudování zdroje. – MS Geofond.